

Qua việc cất nhắc, sử dụng cán bộ nữ ở một huyện

Phí Văn Âm

Mấy năm qua, công tác đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng cán bộ nữ ở huyện Đông Quan (nay sáp nhập với huyện Tiên Hưng, gọi là huyện Đông Hưng, tỉnh Thái Bình) đã đạt được một số kết quả tốt. Đông Quan là một trong những huyện được tỉnh xếp vào loại khá về mặt này.

Hội nghị sơ kết công tác cán bộ nữ ở huyện Đông Quan vừa qua đã đánh giá tình hình và rút ra được một số kết luận. Ở đây, chúng tôi trình bày một số ý kiến về sự chỉ đạo của huyện uỷ đối với công tác cán bộ nữ.

*

Đông Quan là một huyện vùng lúa. Phụ nữ chiếm 63% tổng số lao động trong huyện. Trong đó, đại bộ phận là nữ xã viên hợp tác xã nông nghiệp. Chị em cần cù lao động sản xuất, dũng cảm chiến đấu, nhiệt tình tham gia xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trong phong trào, đã xuất hiện nhiều điển hình tốt. Tuy vậy, những năm trước đây, vai trò của phụ nữ chưa được phát huy đầy đủ. Chị em vẫn bị coi thường, coi khinh và ít được bồi dưỡng, giúp đỡ. Vì lẽ đó, đội ngũ cán bộ nữ của huyện, nhất là của cơ sở, còn ít. Số cán bộ nữ tham gia lãnh đạo không đáng kể.

Từ khi có kế hoạch của Tỉnh uỷ về đẩy mạnh việc đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng cán bộ nữ (năm 1964), nhất là khi có Nghị quyết số 153 của trung ương về công tác cán bộ nữ, Huyện uỷ đã nhiều lần tổ chức nghiên cứu quán triệt nghị quyết và kế hoạch nói trên từ huyện đến cơ sở, từ cấp uỷ đến mọi đảng viên.

Nghiên cứu, thảo luận nghị quyết là mặt rất quan trọng để nâng cao nhận thức. Nhưng vì thiếu thực tế chứng minh, nên sức thuyết phục còn bị hạn chế. Có đồng chí khi thảo luận tỏ ra thông suốt, nhất trí với chủ trương, chính sách của Đảng. Song, khi giải quyết những trường hợp cụ thể, lại có thái độ “chờ xem”, hoặc có hành động thiếu xây dựng như đá kích, châm biếm chị em.

Trước tình hình đó, dựa vào tinh thần nghị quyết của Đảng, Huyện uỷ đã đi sâu giáo dục cán bộ, đảng viên, giúp các đồng chí thấy rõ vấn đề: cách mạng là sự nghiệp của quần chúng mà trong đó phụ nữ chiếm phần nửa số dân. Muốn phát động được đông đảo quần chúng phụ nữ tham gia cách mạng, nhất thiết phải có đội ngũ cán bộ nữ. Do đó, xây dựng đội ngũ cán bộ nữ là một nhiệm vụ cách mạng quan trọng, bức thiết trong sự nghiệp giải phóng phụ nữ, trong công cuộc chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Có nhận thức được vị trí và vai trò của phụ nữ trong cách mạng, mới có quyết tâm xây dựng một đội ngũ cán bộ nữ đông đảo ở tất cả các ngành, các cấp, từ huyện đến cơ sở, mà trước tiên là ở cơ sở. Đồng thời, mới khắc phục được tư tưởng trọng nam khinh nữ, đánh giá không đúng vai trò, khả năng của phụ nữ, đi đến bảo thủ rụt rè trong việc đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng cán bộ nữ.

Để giải quyết tốt vấn đề trên đây, huyện uỷ Đông Quan và các cấp uỷ đảng ở cơ sở một mặt thường xuyên mở các hội nghị đảng viên nữ, hội nghị cán bộ nữ, hội nghị quần chúng phụ nữ rộng rãi ở cơ sở, nhằm bồi dưỡng, động viên tinh thần tự cường của chị em, tạo điều kiện cho chị em vươn lên kịp những yêu cầu của nhiệm vụ công tác ngày càng nặng nề. Mặt khác, mở các hội nghị đảng viên già, đảng viên cũ, nhằm giải quyết tư tưởng, động viên các đồng chí đó làm tốt việc đào tạo, bồi dưỡng người kế tục, đặc biệt là giúp đỡ cán bộ nữ, cán bộ trẻ.

Đi đôi với giáo dục tư tưởng và nâng cao nhận thức, huyện uỷ Đông Quan quyết định xây dựng xã Đông Hoàng thành một điển hình tốt về đào tạo, bồi dưỡng, sử dụng và cất nhắc cán bộ nữ. Thực tiễn đó đã thuyết phục mạnh mẽ và có hiệu quả những cán bộ, đảng viên còn có nhận thức lệch lạc hoặc đánh giá không đúng về vai trò của phụ nữ trong các lĩnh vực hoạt động cách mạng. Từ đó, Huyện uỷ đã nhanh chóng mở rộng việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ nữ ra nhiều cơ sở khác. Năm 1963-1964, Đông Quan chỉ có xã Đông Hoàng làm tốt công tác cán bộ nữ. Năm 1965-1966, có thêm xã Đông Xuân. Năm 1967-1968, lại có thêm nhiều xã khác như: Đông Sơn, Đông La, Đông Quang, Đông Giang, Đông Tân, Đông Xá,...

Trong việc chỉ đạo cụ thể, căn cứ vào tình hình, đặc điểm của từng xã, huyện uỷ đã hướng dẫn từng cơ sở đề ra phương hướng, biện pháp bồi dưỡng thích hợp, nhằm đưa dần những chị em có đủ tiêu chuẩn và năng lực công tác vào các cấp uỷ đảng, các cơ quan lãnh đạo chính quyền, đoàn thể, hợp tác xã. Các cấp uỷ đảng ở cơ sở đã giúp chị em làm tốt việc vận động quần chúng, trước hết là quần chúng phụ nữ, từng bước quán triệt và thực hiện đúng chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước ở địa phương. Về phía huyện uỷ, mỗi đồng chí uỷ viên thường vụ được phân công đi sâu xây dựng một xã điển hình về công tác cán bộ nữ. Qua đó, lấy kinh nghiệm chỉ đạo toàn khu vực do mình phụ trách xã cũng được giao trách nhiệm thường xuyên kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện nghị quyết của huyện uỷ và đi sâu chỉ đạo vào một điểm. Trong quá trình thực hiện, huyện uỷ luôn luôn động viên, khuyến khích những mặt tích cực, uốn nắn những hiện tượng lệch lạc và tiêu cực, không những giúp một xã làm tốt, tạo nên tình hình phát triển tương đối đồng đều trong toàn huyện về công tác này.

*

Trong việc chỉ đạo thực hiện nghị quyết về cán bộ nữ, huyện uỷ Đông Quan thực hiện phương châm: “Tích cực bồi dưỡng, đề bạt mạnh dạn và vững chắc”. Từ trước đến nay, tư tưởng coi khinh phụ nữ còn nặng nề và phổ biến trong đảng bộ Đông Quan. Vì vậy, việc khắc phục tư tưởng bảo thủ của cán bộ, đảng viên đối với cán bộ nữ được đặt lên hàng đầu. Song, do có những đặc điểm riêng của địa phương và của phụ nữ, nên việc bồi dưỡng, cất nhắc chị em cũng phải kiên trì từng bước, đi từ thấp đến cao. Ở đây, cũng cần chống cả tư tưởng vì chạy theo số lượng hoặc vì cấu tạo của bộ máy mà đề bạt một cách vội vàng, tùy tiện, cốt nhiều chứ không đảm bảo tiêu chuẩn.

Muốn cất nhắc chị em vào các cương vị lãnh đạo, trước hết phải bồi dưỡng hết sức công phu, bảo đảm chị em có đủ trình độ và năng lực cần thiết để có thể gánh vác được công việc đó. Nếu để xảy ra tình trạng “đưa lên” rồi lại “đưa xuống”, nhất định sẽ dẫn đến những hậu quả không tốt đối với bản thân chị em và đối với phong trào chung.

Vì vậy, đề cán bộ nữ làm được việc, khi đề bạt, không những phải xem xét tiêu chuẩn một cách thận trọng, mà còn phải làm tốt công tác tư tưởng đối với đồng đảo cán bộ, đảng viên trong đảng bộ. Nhiều nơi, khi chuẩn bị đề bạt một cán bộ nữ, thường chú ý thăm dò ý kiến của cán bộ, đảng viên và quần chúng ở nơi đó. Làm như vậy là cách tốt nhất kiểm tra xem việc làm của mình có thật sự khách quan không, đã bảo đảm việc đề bạt đúng đường lối, chỉ đạo cán bộ của Đảng chưa. Tuy nhiên, như thế không có nghĩa là cứ chờ đợi khi nào có đầy đủ ý kiến của mọi người rồi mới cất nhắc cán bộ. Sau khi đề bạt, huyện uỷ và các đảng uỷ cơ sở tiếp tục bồi dưỡng chị em bằng cách kèm cặp giúp đỡ trong công tác, cử đi học các lớp tập trung theo yêu cầu công tác được phân công và chọn những đồng chí có nhiệt tình và kinh nghiệm công tác trực tiếp bồi dưỡng một số chị em nhất định. Bởi vì, phần lớn cán bộ nữ ở cơ sở còn trẻ, vốn sống thực tế còn ít, lại chưa quen công việc lãnh đạo. Nếu không làm được như vậy, dù có đề bạt nhiều cũng chẳng có tác dụng đối với phong trào.

Trong việc đề bạt cán bộ nữ, các cấp uỷ ở đây đã chú ý đến cơ cấu của bộ máy, phấn đấu nâng dần tỷ lệ cán bộ nữ trong các cấp lãnh đạo, dựa trên cơ sở bảo đảm tiêu chuẩn, đồng thời xem xét khả năng, triển vọng của từng người để bố trí, sử dụng hợp lý. Vì vậy, khi xét đề bạt, huyện uỷ đã kịp thời uốn nắn một số trường hợp vin có “chiếu cố” mặt này, mặt khác của chị em mà châm chước hoặc hạ thấp tiêu chuẩn. Từ thực tế, chúng tôi rút ra kết luận: khi đề bạt, cất nhắc cán bộ nữ, nhất là cán bộ trẻ, cần xem xét quá trình được bồi dưỡng và trưởng thành trong công tác thực tế, xem xét trình độ và năng lực công tác hiện tại. Đó là mặt cơ bản. Song, nếu không xét đến triển vọng vươn lên của chị em thì không thể mạnh dạn cất nhắc được những cán bộ tốt. Ngược lại, nếu dễ dãi trong việc xem xét tiêu chuẩn, khi được cất nhắc lên, chị em không đảm nhiệm nổi công việc lại phải đưa xuống, thì sẽ gây ra mất đoàn kết trong đội ngũ cán bộ, kể cả trong cán bộ nữ. Như vậy, chẳng những làm tổn thương tinh thần cách mạng và lòng tự tin của chị em, mà còn có hại đến phong trào chung.

Với cách nghĩ và làm thận trọng như trên, trong mấy năm qua, huyện Đông-quan tuy đề bạt, cất nhắc nhiều chị em, song chưa có trường hợp nào vì không hoàn thành nhiệm vụ mà phải đưa xuống, kể cả một số trường hợp được đề bạt vượt cấp. Ví dụ: ở Đông-xuân, đảng bộ xã đã đưa cả một tập thể phụ nữ vào giữ các cương vị lãnh đạo chủ chốt như bí thư đảng uỷ xã, chủ tịch và phó chủ tịch uỷ ban hành chính xã, chủ nhiệm và phó chủ nhiệm hợp tác xã... Những chị em đó đều đảm đang được công việc, có tinh thần phấn đấu vươn lên mạnh mẽ. Đó là một tập thể cán bộ nữ biết đùm bọc, giúp đỡ nhau trong công tác, lại được quần chúng phụ nữ nhiệt tình ủng hộ. Ở nhiều xã khác cũng có tình hình tương tự như thế.

Hầu hết những trường hợp được đề bạt, các chị em đều phát huy tốt vai trò của mình trong công tác được giao. Điều đó trước hết là do bản thân mỗi người có tinh thần cố gắng phấn đấu vươn lên. Song, nguyên nhân quan trọng khác là các cấp uỷ đảng ở đây đã coi trọng công tác bồi dưỡng, bảo vệ cán bộ nữ. Về nội dung công tác bảo vệ cán bộ nữ, trước hết đảng bộ Đông-quan coi việc tiếp tục bồi dưỡng chị em là vấn đề rất quan trọng. Điểm nổi bật trong việc bồi dưỡng là mạnh dạn giao việc và dùng hình thức kèm cặp nhau trong công tác. Giao việc dần từ thấp đến cao, vừa sức, hợp khả năng, không kiêm nhiệm nhiều việc. Từng thời gian, huyện uỷ lần lượt tổ chức những cuộc họp gồm các cán bộ nữ cùng loại chức vụ, cùng loại công tác để trao đổi kinh nghiệm lãnh đạo trên từng mặt công tác, như bí thư đảng uỷ xã, chủ tịch uỷ ban hành chính xã, phó chủ tịch phụ trách nội chính, văn hoá xã hội, tài mậu, nông nghiệp, bí thư chi bộ, chủ nhiệm hợp tác xã, đội trưởng sản xuất... Trong những cuộc họp này, cấp uỷ chọn một số chị em làm tốt lên báo cáo kinh nghiệm để mọi người trao đổi, tự rút ra những bài học cần thiết.

Đi đôi với việc kèm cặp chị em trong công tác hằng ngày, các cấp uỷ ở đây đã cố gắng sắp xếp công việc, cử chị em đi học các trường lớp tập trung dài ngày và ngắn ngày để nâng cao trình độ toàn diện về chính trị, văn hoá, kỹ thuật và quản lý. Cán bộ nào yếu về mặt nào sẽ được bồi dưỡng nhiều về mặt đó. Đảng

bộ Đông-quan đạt được kết quả khá tốt trong việc giáo dục, rèn luyện chị em về phẩm chất, đạo đức cách mạng, trung thành, tin tưởng tuyệt đối với Đảng, ý thức trách nhiệm cao trong công tác, tận tụy phục vụ nhân dân, chí công vô tư, không xa đọa, thoái hoá; có tác phong làm việc dân chủ, đi sâu đi sát phong trào, gần gũi quần chúng. Ví dụ: cấp uỷ đã tổ chức họp riêng từng loại cán bộ nữ (cán bộ trẻ, cán bộ có chồng đi công tác xa...) để bồi dưỡng, giáo dục về phẩm chất, đạo đức người phụ nữ mới, nâng cao tinh thần trách nhiệm đảm đương việc nước, việc nhà. Mặt khác, đặt rõ trách nhiệm cho từng ngành, từng xã, từng đoàn thể... có kế hoạch quản lý cán bộ nữ của đơn vị mình. Cụ thể là phải nắm sát những hoạt động của chị em đồng viên, khuyến khích những mặt tốt và kết quả công tác đã đạt được, kịp thời uốn nắn, ngăn chặn những lệch lạc về tư tưởng, tác phong và lối sống hằng ngày. Qua đợt sơ kết vừa rồi; huyện uỷ Đông-quan đã khẳng định rằng: hầu hết chị em được đề bạt vừa qua đều làm được việc và không có sai phạm gì lớn trong việc thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng trong công tác và đời sống hằng ngày. Do đó, lòng tin của cán bộ, đảng viên, quần chúng đối với số cán bộ nữ ngày càng được nâng cao. Tuy nhiên, đối với một vài trường hợp, do khi đề bạt không làm đúng tinh thần trên, nên đã gây ra những hiểu lầm làm tổn thương đến tinh thần đoàn kết trong cán bộ.

Trong khi chú trọng đề bạt, cất nhắc cán bộ nữ, cán bộ trẻ nhằm tăng cường sức chiến đấu của đảng bộ, các cấp uỷ ở đây vẫn chăm lo bồi dưỡng cán bộ nhiều tuổi, cán bộ nam, có khi vẫn đề bạt, cất nhắc những đồng chí cao tuổi, có đức có tài, được quần chúng tín nhiệm vào những cương vị lãnh đạo chủ chốt. Có thể nói: trong nhiều xã ở Đông-quan, số cán bộ, đảng viên nhiều tuổi rất gương mẫu trong công tác, chấp hành đường lối, chính sách của Đảng, trong tác phong, nếp sống và rất nhiệt tình bồi dưỡng những người kế tục mình, bồi dưỡng lớp cán bộ nữ, cán bộ trẻ.

Đối với cán bộ nữ và cán bộ trẻ, các cấp uỷ ở đây đã luôn luôn giáo dục, nhắc nhở họ giữ thái độ khiêm tốn học hỏi quần chúng, đặc biệt là gần gũi học hỏi cán bộ cũ, cán bộ nhiều tuổi. Thấy ở đâu có hiện tượng cán bộ nữ và cán bộ trẻ

tự kiêu, coi khinh cán bộ nhiều tuổi, cấp uỷ đã kịp thời uốn nắn ngay. Với tinh thần trách nhiệm cao, đập bằng mọi khó khăn, lặn vào quần chúng, say sưa làm việc, không giấu dốt, mạnh dạn học hỏi những điều mình chưa biết, yêu cầu cán bộ nhiều tuổi, cán bộ nam chỉ cho những khuyết điểm trong công tác... đồng đảo cán bộ nữ đã được cán bộ, đảng viên và quần chúng quý mến.

*

Thời gian thực hiện nghị quyết về cán bộ nữ tuy chưa lâu, song bước đầu Đông Quan đã đạt được một số kết quả khá tốt. Đi đôi với sự chuyên biến rõ rệt về mặt tư tưởng, đảng bộ Đông Quan đã bước đầu xây dựng được đội ngũ cán bộ nữ, nhất là ở cơ sở, có số lượng và chất lượng khá. Số cán bộ nữ giữ các cương vị lãnh đạo chủ chốt ở các cấp trong huyện ngày càng đông.

Cán bộ nữ chiếm 42% tổng số đảng uỷ viên ở cơ sở. Ở nhiều xã, như Đông Hoàng, Đông Xuân... số đảng uỷ viên là nữ chiếm số đông. Một số xã đã có nữ bí thư đảng uỷ. Trong huyện, một nửa số xã có cán bộ nữ làm phó bí thư đảng uỷ, 40% số xã có cán bộ nữ làm chủ tịch uỷ ban hành chính, tất cả các xã đều có nữ phó chủ tịch. Ở nhiều xã, cả hai phó chủ tịch đều là nữ. Về Đoàn thanh niên lao động Hồ Chí Minh, 96% số xã có bí thư đoàn và tất cả các xã có phó bí thư đoàn là cán bộ nữ. Trong các ban quản trị hợp tác xã có 45% tổng số cán bộ là nữ, trong đó quá một phần tư số chủ nhiệm và trên một nửa số phó chủ nhiệm là cán bộ nữ. Đặc biệt, ở xã Đông Xuân, bí thư đảng uỷ, chủ tịch, phó chủ tịch uỷ ban hành chính xã và chủ nhiệm hợp tác xã đều là cán bộ nữ.

Những con số trên đây chứng minh rằng số cán bộ nữ ngày càng có mặt rất đông trên các lĩnh vực hoạt động, trong các cương vị lãnh đạo chủ chốt của Đảng, chính quyền, đoàn thể, hợp tác xã ở cấp cơ sở. Ngày nay, đội ngũ cán bộ đó đang ngày càng được mở rộng.

Đánh giá về chất lượng của số cán bộ nữ mới được đề bạt, hội nghị sơ kết công tác cán bộ nữ vừa qua của huyện Đông Quan đã khẳng định: gần hết số chị em mới được cất nhắc vào các cương vị lãnh đạo các ngành hoạt động ở các cấp đều đã hoàn thành tốt nhiệm vụ, được quần chúng tin yêu. Điều đó đã được thực tế

chứng minh. Mặc dù quản lý hợp tác xã là việc khó khăn và phức tạp, song 17 chi chủ nhiệm hợp tác xã nông nghiệp, thủ công nghiệp trong huyện đều làm được tốt. Một số chi đã được xã viên tín nhiệm bầu làm chủ nhiệm 5, 6 năm liền. Hợp tác xã Cổ Dũng (Đông La) do một cán bộ nữ lãnh đạo, đã hai năm liền dẫn đầu toàn huyện về đạt năng suất lúa cao. Năm 1968, hợp tác xã xây dựng “cánh đồng 10 tấn thắng Mỹ” và đã phấn đấu đạt trên 10 tấn. Một hợp tác xã dệt thủ công do cán bộ nữ làm chủ nhiệm, quản lý gần 400 lao động, đã phấn đấu năm nào cũng vượt kế hoạch, tiết kiệm được nguyên liệu, vật liệu, đoạt cờ đầu của ngành thủ công nghiệp trong tỉnh. Tổng kết công tác xây dựng chính quyền năm 1968, toàn huyện có 9 xã được công nhận là chính quyền giỏi toàn diện, trong đó 6 xã do cán bộ nữ làm chủ tịch uỷ ban hành chính. Nữ đồng chí Liên là một chủ tịch xã, đã lãnh đạo kiên quyết, dũng cảm, linh hoạt và kịp thời công tác phòng, chống bão lụt và các công tác khác ở địa phương. Đồng chí luôn luôn có mặt trên đoạn đê xung yếu nhất, khi nước sông lên to ở mức báo động số 3 và có bão cấp 12. Con đê bị nước xoáy thủng, chị đã kịp thời ra lệnh và vận động đồng bào dỡ nhà để hàn khẩu, chặn được dòng nước lũ, cứu được hàng nghìn héctơ lúa, hoa màu và gia súc khỏi bị chìm ngập trong bể nước.

Điều rất rõ là việc sử dụng rộng rãi cán bộ nữ trong tất cả các mọi ngành hoạt động đã có tác dụng cổ vũ lớn phong trào, nhất là với quần chúng phụ nữ. Cũng từ đó, phong trào mọi mặt ở Đông Quan tiến lên đồng đều. Về sản xuất, huyện giữ vững lá cờ 5 tấn trong ba năm liền, năm 1967 gần hết các xã đều đạt 5 tấn. Đời sống mọi mặt của quần chúng được nâng lên hơn trước.

Qua đây, chúng ta có thể kết luận rằng: thành tích trên đây là kết quả của việc thực hiện đầy đủ đường lối, chính sách đúng đắn của Đảng, là sự chỉ đạo sáng suốt, trực tiếp của Tỉnh uỷ, là sự đoàn kết và cộng tác tận tình của cán bộ, đảng viên từ huyện đến cơ sở, là kết quả của tinh thần cách mạng của quần chúng, trong đó có lực lượng phụ nữ đông đảo, có sự phấn đấu nỗ lực của bản thân mỗi cán bộ nữ.

Tuy nhiên, đảng bộ Đông Quan cũng nhận rằng những kết quả xây dựng đội ngũ cán bộ nữ chỉ mới là bước đầu. Phương hướng tiến lên của đảng bộ Đông Hưng ngày nay vẫn là tiếp tục chống bảo thủ, tích cực bồi dưỡng, nâng cao năng lực công tác của chị em, mạnh dạn đề bạt hơn nữa, nâng cao tỷ lệ cán bộ nữ trong mọi ngành hoạt động, ở tất cả các cấp. Những cơ sở sản xuất hoặc công tác có nhiều phụ nữ nhất định phải có cán bộ nữ lãnh đạo. Có như vậy mới nhanh chóng đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của cách mạng và của sự nghiệp giải phóng phụ nữ.